

fattelse — den højtærede Minister kan benytte eller misbruge det, som han har Lyst til bagefter — med til at udføre et socialistisk Arbejde. Saaledes opfatter jeg det, og anderledes skulde min Udtalelse før ikke forstaaes.

Jeg kan kun yde Forslagsstillerne min Anerkendelse, fordi de fremsætter dette Lovforslag, og jeg tror ikke, den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Rode) skal tage sig særlig nær, at hans Forslag bliver stemplet som Vrøvl og bliver haanligt afvist fra Regeringspladsen. Thi de Ideer og Tanker, der er i dette Lovforslag, vil leve lige frisk og frodigt i Morgen ude omkring paa den danske Jord, som de lever i den hele Verden, og hverken det ærede Medlem Hr. Fraenkel eller den højtærede Indenrigsminister vil, selv om de lægger nok saa bred Ryg til, være i Stand til at lægge dem et Halmstraa i Vejen; de gaar deres Sejrsgang uden Hensyn til, hvad de to Herrer ønsker og vil i saa Henseende.

Endnu vil jeg gøre en Bemærkning til den ærede Ordfører for Forslagsstillerne, der udtalte, at ogsaa jeg glædede mig over de koncentrerede Bedrifter. Jeg skal ikke komme ind paa Spørgsmaalet om de koncentrerede Bedrifter eller paa deres Rolle i det foreliggende Lovforslag, fordi vi nu allesammen klart ser, at dette Lovforslag ikke vil blive vedtaget, og saa er det maaske ikke nogen Nytte til at fordybe sig yderligere heri. Naar den højtærede Ordfører for Forslagsstillerne mente, at ogsaa jeg følte Glæde over disse store koncentrerede Bedrifter, har han fuldstændig Ret deri. Jeg vil ikke benytte en saa blasfemisk Udtalelse, som det ærede Medlem Hr. Fraenkel, Ordføreren for det konservative Folkeparti, benyttede, ved at ønske mig Vor Herres Almagt tillagt blot i to Minutter, det kunde ikke falde mig ind. Denne Udtalelse af det ærede Medlem Hr. Fraenkel forekommer mig at være en af de mest ærkekonservative Udtalelser, man i det hele taget kan fremsætte. (Latter). Ja, ærede Forsamling, Sagen er den, at den bundet i Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Hellighed og Ukrænkelighed. Det er det ærede Medlem Hr. Fraenkels ærkekonservative Syn netop paa Ejendomsretten, der forleder ham til at fratage Vor Herre den Magt, han har. Hvis man kunde tænke sig den Mulighed, at f. Eks. det ærede Medlem Hr. Fraenkel fik en saadan Magt, vilde der maaske her i København eller i Manchester eller i London eller i New York sidde en Opfinder, som er lige i Færd med at fuldføre en stor Opfindelse, hvorefter han har konstrueret en Vævemaskine, som kan producere

det hundreddobbelte af, hvad de nuværende Vævemaskiner kan producere (Fraenkel: Det kan han ikke faa Lov till). Det kan han ikke faa Lov til, ja, men der er da heldigvis ogsaa Grænser for, hvad det ærede Medlem kan ønske sig og faa gjort i den Retning. Der sidder altsaa en Mand, som har gjort en saadan Opfindelse, og i Morgen bliver den publiceret. I samme Øjeblik man kan begynde at benytte den, er alle de Væve, som nu er i Virksomhed, mere eller mindre værdiløse. Al den herlige ukrænkelige Fjendomsret, som de nuværende Tekstilfabrikanter sidder inde med, vil med andre Ord blive illusorisk, om nogle faa Dage kan de kaste hele deres nuværende Materiel ud paa Skarndyngen, det er ikke mere værd. Men Menneskeheden som Helhed maatte prise sig lykkelig, hvis der i Morgen kom en Maskine, som kunde producere det hundreddobbelte af, hvad de nuværende Maskiner kan producere. Man kunde ogsaa følge det ærede Medlem Hr. Fraenkel til den anden Side og gaa længere og længere tilbage i Kulturen, helt tilbage til Urmenesket. Hvis det ærede Medlem vil være konsekvent, maa han holde paa, at Hottentotterne og de andre vilde Folkeslag lever deres Liv lang bedre og mere lykkeligt end vi, og at deres Tilværelse i det hele taget vil være at foretrække for Civilisationen, som vi nu kender den. Nej, jeg er ganske uenig med det ærede Medlem, vi Socialdemokrater ser paa de store koncentrerede Virksomheder som Virksomheder, der hæver og fornyer Kulturen og Civilisationen og gør det muligt for Menneskene ved mindre Arbejde at føre en bedre Tilværelse, end vore Forfædre gjorde det, og derfor vil vi selvfølgelig ikke være med til Foranstaltninger, der vil sætte Grænser for den tekniske Udvikling, saaledes som det ærede Medlem her har gjort sig til Talsmand for.

Noget ganske andet er imidlertid, at disse store koncentrerede Virksomheder rummer store Farer, saaledes som de fremtræder, særlig i Amerika, men som vi ogsaa kender dem i Europa, og som de sikkert vil blomstre frem, naar man en Gang faar det mellemeuropæiske Spørgsmaal løst og de store Kapitalistinteresser i Tyskland og Frankrig kommer til at virke sammen; det er da muligt, at vi vil faa lige saa uhyggelige Trustfænomener i Europa som i Amerika. Og vi ønsker selvfølgelig, at Samfundet skal have fuldstændig Kontrol med disse Foretagender. Det ærede Medlem Hr. Fraenkel sagde, at tale om Priserne i denne Forbindelse er det underordnede, men han er da i Modstrid med lærde Folk i England.